

Natuurbelevingsoefening

Zoektocht

Opzet en doelgroep

Bij deze natuurbeleving staat het goed kijken centraal, maar de andere zintuigen worden ook gestimuleerd. Om het kijken te bevorderen krijgt de deelnemer een gerichte opdracht om een bepaald voorwerp te zoeken. Het spelelement is hoog. De doelgroep is in ieder geval jonge kinderen. Maar ook biologieleerlingen van het voortgezet onderwijs (zie varianten) en volwassenen laten zich graag in dit spel uitdagen.

Vorbereiding

Ter voorbereiding maakt de leiding een lijst van voorwerpen uit de natuur die gezocht moeten worden. Cornell geeft in *Sharing nature* een lange lijst van voorwerpen die van organismen afkomstig zijn. Zo ongeveer: een veer, een zaadje dat door de wind gedragen wordt, precies 100 exemplaren van een ding, een eikenblaadje, een rozendoorn, iets dat je cadeau zou willen geven aan een vriend, een botje, een stinkend voorwerp, drie verschillende vruchtjes, een dier met camouflage, een rond voorwerp, een stukje eischaal, iets scherp, haren van een dier, iets wolligs, vijf stukken menselijk afval, iets heel moois, een kaarsrecht voorwerp, een aangevreten blad, een nutteloos voorwerp, iets spierwits, een voorwerp dat een sterke herinnering bij je oproept, een paarse bloem of paddenstoel, een dierenverblijf, iets dat een glimlach bij je oproept.

Bij sommige varianten (zie daar) is een kortere lijst beter.

Feitelijk kun je natuurlijk beter eerst een gebied kiezen en dan je lijst er op aanpassen.

Materiaal

- een gebied
- de lijst met te zoeken natuurlijke voorwerpen
- zakken of tassen waarin de voorwerpen verzameld kunnen worden

Instructie aan de groep

Voraf: Het zoeken zelf is in deze oefening het belangrijkste. Maar de wijze waarop je de deelnemers laat presenteren wat ze gevonden hebben, bepaalt nogal hoe het zoeken gaat. Als je vanwege de samenstelling van je groep kiest voor een competitief element is het spel zelf ook een belangrijk onderdeel van de oefening. Ook de keuze van wel of niet samenwerken heeft een stevige invloed op de oefening. De instructie aan de groep hieronder is nadrukkelijk dus maar een voorbeeld, dat je moet aanpassen aan de eigen situatie. Hier is een lijst van voorwerpen gebruikt die precies even lang is als het aantal deelnemers aan de groep.

1. Verzamel de groep. Leg ze het doel van het spel uit: deel de lijst uit, geef aan hoeveel tijd ze hebben, deel de zakken/tassen uit. Geef aan of en hoe moet worden samengewerkt. Vraag concentratie en stilte: Vooral bij samenwerking storen luide uitroepen andere deelnemers.

2. Tijdens het zoeken loopt de leiding van deelnemer naar deelnemer en kijkt en luistert hoe gezocht wordt. Maak daar in je hoofd als het ware een verhaal over: welke strategieën zie je, hoe vasthoudend wordt er gezocht, hoe creatief. Luister ook naar eventuele verwijzingen naar biologische verklaringen.

3. De deelnemers verzamelen zich weer. Behandel enkele voorwerpen: Laat eens zien wie een door de wind gedragen zaadje heeft gevonden; wie heeft iets spierwits; wie een voorbeeld van camouflage. Laat de deelnemers vertellen waar ze het voorwerp gevonden hebben en wat het volgens hen is.

4. Elk van de deelnemers krijgt een verzameling exemplaren van een bepaald type voorwerp. (Vandaar een even lange lijst voorwerpen als het aantal deelnemers). Als

huiswerk maakt hij/zij er een foto van en een tekst waarin hij/ zij vertelt over de verzameling.

5. De volgende les bespreekt de leraar in het kader van ecologie de opbrengst. Maar ook wat hij of zij aan verschillende strategieën heeft gezien. Een uitwijding naar evolutionaire en gedrag ligt dan voor de hand.

Wat is de winst van deze oefening?

Deelnemers

- worden met een gerichte opdracht op zoektocht gestuurd.
- leren voorwerpen zien die ze anders niet zien, waar ze anders overheen kijken.
- werken samen en zien de verschillen onderling.

Varianten

Deze oefening kent vele varianten: al genoemd zijn de lengte van de lijst; wel of geen competitie; wel of niet samenwerken. Ook met de opbrengst kan gevarieerd worden: de voorwerpen kunnen gebruikt worden voor een collage en dus voor een tentoonstelling.

Een grappige variant is de opdracht om te zoeken naar iets wat niet klopt: de leider heeft de bessen, bladeren, bloemen op de foute planten geplaatst.

Een voor het onderwijs interessante variant is wanneer de lijst een sterke biologische (wetenschappelijke) inslag krijgt: Zoek drie handvormige bladeren van verschillende plantensoorten; twee gele bloemen met vrijwel dezelfde niche; sporen of delen van twee gerelateerde soorten; een tweejarige plant; drie typen doorns, etc. Zo kan op speels wijze gewerkt worden aan soortenkennis, inzicht in relatie vorm – functie; systeemkenmerken.